

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

Hadtudományi Doktori Iskola

TÉZISFÜZET

Majorosi Ádám

Terrorellenes műveletek Egyiptomban a Nasszer-korszaktól napjainkig

című doktori (PhD) értekezéshez

Témavezető:

Dr. Kis-Benedek József

Budapest, 2025.

Tartalomjegyzék

1. Témaválasztás indoklása és a tudományos probléma	3
2. Hipotézisek és Kutatási célok	6
3. Kutatási módszertan.....	8
4. A kutatómunka összegzés	9
5. Hipotézisek igazolása, új tudományos eredmények	11
Új tudományos eredmények	13
6. A doktori értekezés eredményeinek hasznosíthatósága	14
A szerző témával kapcsolatban megjelent publikációi	15
A szerző szakmai-tudományos önéletrajza	15

1. Témaválasztás indoklása és a tudományos probléma

Dolgozatom témájaként a különböző hadviselési elvek és a terrorizmus elméleti keretének meghatározását választottam.

A terrorizmus korunk legjelentősebb globális problémája. Biztonságpolitikai szempontból állandó problémáról beszélhetünk, amely folyamatos kutatást igényel. Folyamatosan képes a fejlődésre, olyan, mint egy Hidra, amely, ha elveszti az egyik fejét, mindig újat növeszt helyette. Folyamatosan újabb és újabb terrorcsoportok jelennek meg, amelyek regionális tevékenysége globális problémává válhat. Ráadásul manapság jelentős részben már csak az úgynevezett fejlődő világban (Afrikában és Ázsiában, valamint a Közel-Keleten) fejtenek ki aktivitást. Ezeken a területeken a modern államiság később vert gyökeret, -csak a 19. század végétől jelent meg- és az állami létből eredő problémákkal az újonnan alakult államok nem igazán képesek megbirkózni.

Azért nem, mert a terrorizmus egyrészt folyamatosan fejlődik, és a régi módszerek mellett újabbakat is felhasznál. Ezek a csoportok a válságövezetekbe helyezték át a székhelyüket, így az úgynevezett aszimmetrikus hadviselés elveit és módszereit egyaránt felhasználják. Továbbá a 20. századi rendezés során kialakított államok jelentős törzsi, etnikai feszültségekkel terheltek, így nem képesek a terrorcsoportokkal szemben hatékonyan fellépni. Bár korábban is jelen voltak hasonló politikai erőszakot alkalmazó csoportok a történelem során, azokat csak a mai fogalmaink alkalmazásával lehet terrorcsoportnak aposztrofálni.

A terrorizmust én egy korábban már létező tevékenységi forma újszerű elnevezésének tartom. Mivel azonban a modern államelmélet nincs összhangban a korábbi korok államfelfogásával, ezért nagy nehézségekbe ütközik akkor, amikor egy régebbi cselekvési formát kell behatárolnia. Másrészt a technológiai fejlődés és a stratégiai realitások egyaránt befolyásolták a terrorizmus által megválasztott célpontokat, és az általuk alkalmazott eszközöket és módszereket. Ezért az új eszközök és a különböző módszerek vizsgálata lehetőséget biztosít a terrorizmus fejlődésének meghatározásához is. A terrorizmus gyakorlati vizsgálatához Egyiptomot választottam. Az ország ugyanis az arab tavasz után több terrorcsoport központjaként szolgált, így több különböző módszereket használó csoport párhuzamos vizsgálatára nyílt lehetőségem.

Valamint fontosnak tartom annak vizsgálatát, hogy hogyan képes egy közel-keleti ország fellépni a terrorcsoportok ellen, és milyen módszereket használ. Úgy vélem, hogy mivel Magyarország a keresztény-zsidó kultúrkör része, ezért mi nyugati lencsén keresztül vizsgáljuk a terrorcsoportok tevékenységét. Így nyugati megoldások alapján próbáljuk meg a saját eszközrendszerünket kidolgozni, és a terrorellenes tevékenységet is az ott meghonosított szabály és eszközrendszeren keresztül vizsgáljuk. Így azok a módszerek, amelyeket Egyiptom alkalmazhat, számunkra talán nem megfelelők. Míg a nyugati terminológiában a terrorizmus egy átfogó probléma, amely széleskörű megközelítést jelent, addig Egyiptomban ez jellemzően politikai-katonai megoldásokat tartalmaz.

Azonban ez nem biztos, hogy azt jelenti, hogy ezek a megoldások elavultak, és nem megfelelők. Hiszen főképpen ezen a két biztonsági szektoron belül alkalmazott megoldások miatt volt képes az egyiptomi hadsereg jelentős sikereket elérni a terrorcsoportok elleni harcban. Másrészt olyan eszközök is szerepelnek az egyiptomi megoldások között, amely az európaiban talán nem, vagy csak elvétve kerül alkalmazásra. Az egyiptomi terrorellenes műveletek által szolgáltatott gyakorlati példák felhasználásával törekszem annak megállapítására, hogy az aszimmetrikus konfliktusokra alkalmazott különböző fogalmak mennyire képesek a valóság leírására.

Ennek vizsgálata azért jelentős, mivel az egyiptomi biztonsági szolgálatok eszközöket alkalmaztak, amelyek egy felkelés-ellenes kézikönyv alapján elfogadhatatlannak számítanak (jelentős erőszak alkalmazása, kivétel nélküli letartóztatások, civilekkel szembeni erőszakos intézkedések). Mindezek olyan megoldások voltak, amelyeket az új (aszimmetrikus) hadviselés elvei sem tartanak a siker biztos eléréséhez alkalmasnak.

Az egyiptomi terrorellenes műveletek vizsgálata megfelelő lehet ahhoz is, hogy a terrorizmus definíciójával is foglalkozzam. Hiszen hazánkban, sőt a világban is a terrorizmuson általában politikai célok erőszak útján történő elérését értik. Azonban a terrorcsoportok jelenkori műveleteinek vizsgálata már azt támasztotta alá, hogy a terrorcsoportok inkább katonai, semmint politikai okból, a konfliktusok során követnek el merényleteket. Úgy vélem, hogy a terrorizmus általunk megismert definíciói a nyugati világlátásunkat tükrözik. Mert a nyugati államokkal szemben a terrorcsoportok nem képesek hatékony műveleteket végrehajtani, ezért a megfélemlítés taktikáját választják. Az egyik célom egy újfajta terrorizmus definíció megalkotása, amely képes az új problémafelvetésekre hatékonyan választ adni.

Az egyiptomi terrorellenes műveletek vizsgálata azért is időszerű, mivel a terrorizmus globális probléma, amelynek vizsgálatához jelen dolgozat eredményei is hozzájárulhatnak. Továbbá a téma további vizsgálatában az időtényező is nagyfokú szerepet játszik, mivel a terrorcsoportok, és a hadsereg tevékenysége hosszú ideje tart, és a biztonsági erők meglepően hatékonyak bizonyultak. Megfontolhatónak gondolom, hogy a dolgozatban vizsgált gyakorlati példák közül egy-két olyan terrorellhárító gyakorlattal is találkozhatunk, amelyek a későbbiekben más országokban is felhasználhatóak lesznek. Ilyen eszköz lehet a vallás is. Hiszen Egyiptomban a vallás számított az egyik olyan eszköznek, amellyel az állam képes volt diszkreditálni a terrorcsoportokat, ami lehetőséget jelenthetett arra, hogy a tagokat is eltántorítsák a további részvételtől. Bár a vallási ideológia bizonyos szempontból használhatatlan (legfőképp az Al-Azhar mecset állami politikában játszott szerepe miatt), de nyugaton a vallási meggyőzés nem feltétlenül került alkalmazásra.

A dolgozatomban továbbá elemzem a terrorcsoportok ellen alkalmazott a kiber műveleteket is. Ez az eszköz eddig még nem került vizsgálat tárgyává, mivel a kiber műveletek az egyiptomi hadsereg katonai műveleteivel szemben alárendelt szerepet kaptak. Viszont itt is találkozhatunk hasznos megoldásokkal, amelyeket alkalmazhatunk a terrorellenes műveletek során. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a nemzetközi politika hatásokat sem. Mivel a terrorcsoportok elleni fellépésben a nemzetközi politikának is jelentős szerepe van, ezért a vizsgálata nem megkerülhető.

Egyiptom szempontjából a legfontosabb ilyen nemzetközi szereplő Izrael, amely ez egyiptomi terrorellenes műveletekben is tevékeny szerepet játszik. Ide sorolható az Amerikai Egyesült Államok is, amely az Egyiptom számára fontos segélyeket folyósítja, és az Oroszországi Föderáció is jelentős politikai szerepet játszik Egyiptom politikai életében, így az ország tevékenysége is vizsgálható az egyiptomi terrorellenes műveletek szempontjából.

2. Hipotézisek és Kutatási célok

Értekezésemben az előbbieket során ismertetett tudományos problémák vizsgálatához az alábbi hipotéziseket fogalmaztam meg;

1. Az egyiptomi biztonsági erők a terrorcsoportok eliminálása során a felkelésellenes műveletek alkalmazása során meghatározott eszközökkel ellentétes módszereket alkalmaztak, és jelentős részben katonai erővel próbálták meg a konfliktus feloldását, sikeresen.
2. A másik fontos tényező a hírforrások kormányzati 2013-as lezárása volt. Emellett kiemelhetjük a stratégiai kommunikáció használatát is, amely pozitív képet adhatott a terrorellenes fellépés sikerességével kapcsolatban.
3. A tömeges letartóztatásoknak is jelentős szerep jutott a terrorcsoportok felszámolásában. Továbbá a nagyfokú erőszak alkalmazás (akárcsak az algériai hadsereg kegyetlen fellépése a szélsőséges erőkkel szemben) eltántorította a terrororganizmusokat a további támadásoktól.
4. Az eszközök között vizsgálható egyrészt a törzsek szerepe, amelyek a terrorcsoportok részéről tapasztalható erőszak miatt a hadsereg oldalára álltak, és elengedhetetlen segítséget nyújtottak az államnak a terrorcsoportokkal szemben.
5. Az egyiptomi terrorellenes harcokra nem alkalmazhatóak az aszimmetrikus/ negyedik generációs/hibrid elvek. Az egyiptomi terrorcsoportok tevékenysége jelentős kérdéseket vet fel a terrorizmus definíciója szempontjából. A merényletek jelentős része főképpen az állami erőszakapparátus tagjait éri.

A fentieket figyelembe véve az alábbi kutatási kérdéseket fogalmaztam meg;

1. Az egyiptomi terrorcsoportok tevékenységének ismeretéhez fontos korunk „aszimmetrikus” hadviselés elméleteinek megismerése. Hogyan fejlődtek a gerilla csapatok? Milyen elvek mentén harcolnak? Hogyan képesek sikereket elérni?
2. Vizsgálni szándékozom a terrorizmust, és terrorcsoportokat, mint alapvető fogalmakat. A következő kérdések mentén szándékozom a kutatást lefolytatni. Milyen fogalmakat alkottak a különböző nemzetközi szereplők? Mennyire feleltethetők meg a fogalmi keretnek a terrorcsoportok? Mindig a lakosság ellen követnek-e merényleteket? Az egyéni merényletek terrorizmusnak minősülnek-e?
3. Az egyiptomi terrorcsoportok vizsgálata során az alábbi kérdések megválaszolását végzem el; Hogyan alakultak ki? Milyen típusú merényleteket követtek el? A merényletek elkövetésének módja alapján terrorcsoportról beszélhetünk, vagy inkább a

politikai ellenállószervezet/ gerillaerő meghatározás használható? Hogyan számolta fel őket a kormányzat?

4. A biztonsági szervezetek tevékenységének vizsgálatához az alábbi kutatási kérdéseket fogalmaztam meg; Mennyire feleltethetők meg a terrorcsoportok merényletei az „aszimmetrikus” hadviselés elveinek? Az elvek mentén lefektetett megoldásokat alkalmazott a hadsereg? Melyek azok az eszközök, amelyek mentén sikerült a terrorcsoportokat viaszorítani? Ezek inkább hagyományos eszközök voltak, vagy a terrorcsoportok felszámolása során újabb eszközeik is bevetésre kerültek? A nemzetközi szereplőknek milyen lehetősége volt a folyamatok befolyásolására? Az „aszimmetrikus” hadviselés eszközeit megfelelőképpen alkalmazták?

A dolgozat elkészítéséhez az alábbi kutatási célokat fogalmaztam meg:

- Az úgynevezett aszimmetrikus hadviselésre alapozott különböző elméletek (aszimmetrikus hadviselés, negyedik generációs hadviselés, hibrid hadviselés, nem konvencionális hadviselés, szürke-zónás konfliktusok) elméleteinek összehasonlítása.
- Terrorizmus fogalmának vizsgálata, összehasonlítása a gyakorlatban végrehajtott merényletekkel.
- A terrorcsoportok kialakulásának és fejlődésének vizsgálata Egyiptomban Nasszertől a Mubarak korszakig. A terrorcsoportok tevékenységének elemzése során törekedni kell a különböző merénylettípusok bővebb elemzésére.
- A kutatás során vizsgálat tárgyává kell tenni a Sínai-félsziget zajló felkelés kiobbanásának okait, és a törzsek által alkalmazott módszereket.
- A különböző korszakok elhatárolása mentén elemezni szükséges a terrorcsoportok merényleteit, és a rájuk adott kormányzati/biztonsági válaszokat.
- El kell választani az ország belső részében, és a Sínai-félszigeten zajló támadásokat, és külön-külön kell ezeket megvizsgálni, és a tapasztalatokat levonni.
- A fő hangsúly az Iszlám Állam Sínai Vilajetének műveletein alapul, a különböző támadások és a hadsereg által alkalmazott ellentevékenység párhuzamos elemzése fontos a hadsereg ellentevékenységének jobb felméréséhez.
- Az állam és a biztonsági szervek által alkalmazott eszközök vizsgálata, és összehasonlítása a korábbi elnökök által alkalmazott módszerekkel.
- A dolgozat végén az elméleti és a gyakorlati szempontok összevetése után új hadviselési elmélet kialakítására, valamint a terrorizmus fogalmának átalakításra kerül sor.

A terrorizmus globális probléma, amely a világ számos pontján jelentős negatív hatást fejt ki a biztonságra. Az egyiptomi terrorellenes műveletek vizsgálata nemcsak a különböző merényletek végrehajtásával kapcsolatban jelent gyakorlati tapasztalatot, hanem a segítségével új típusú eszközök is elemzésre kerülnek. A disszertáció végén kialakított új hadviselés és terrorizmus definíció pedig további lehetőséget jelent a jövőben bekövetkező támadások elemzésének megkönnyítésére.

3. Kutatási módszertan

A dolgozat az egyiptomi terrorcsoportok és az ellenük folytatott ellentevékenységek részletes elemzésének segítségével vizsgálja azt, hogy gyakorlati szempontból mennyire használhatóak a különböző gerilla típusú hadviselés különböző elméletei, illetve a jelenleg rendelkezésre álló terrorizmussal kapcsolatos fogalmak. A dolgozatot ezért összesen négy részre bontottam, ezzel elhatárolva a különböző elemzési kereteket egymástól, így próbálva meg leegyszerűsíteni a kutatás folyamatát.

Az első nagyobb fejezetben a különböző fogalmak elhatárolását végzem el. Mivel a vizsgált térség a Közel-Keleten terül el, amely alapvető, csak rá jellemző biztonságpolitikai dinamikával és egyedi kihívásokkal és kockázatokkal, politikai folyamatokkal rendelkezik. Mivel a dolgozat döntően második fele alapvetően a térségben megjelenő és ott merényleteket végrehajtó terrorcsoportokkal foglalkozik, ezért fontos a Közel-Kelet megfelelő lehatárolása.

Mivel a terrorcsoportok jelentős részben a konfliktuszónákba települtek, ahol szervezett erőszakot hajtanak végre, ezért fontos a gerilla típusú hadviselés elméleteinek vizsgálata. Töreksem arra, hogy ezeket egymástól elválasztva vizsgáljam, és az elméletek elemzését a gyakorlati példák felhasználásával fogom elvégezni. A gyakorlati példák egyrészt segítenek a különböző elméletek jobb megértésében, és annak eldöntésében, mennyire használhatóak az egyiptomi események elemzése során. Összesen öt elmélet elemzését végzem el a dolgozatban, ezek: aszimmetrikus hadviselés, negyedik generációs hadviselés, nem konvencionális hadviselés, hibrid hadviselés, szürke-zónás konfliktusok. Bár gyakran egymás szinonimájaként alkalmazzák a fogalmakat, ezek egy adott jelenséget különböző jellegzetességek alapján írnak le, és más tényezőket hangsúlyoznak ki. Ezért fontos a gyakorlati példák alkalmazása, amelyek révén igazolhatjuk őket, vagy elvethetjük azokat.

Vizsgálni szándékozom továbbá a terrorizmus különböző definícióit is, amelyek nélkülözhetetlenek a terrorcsoportok kialakulásának és tevékenységének jobb megértéséhez egyaránt. Valamint a vizsgálatuk lehetővé teszi, hogy a különböző csoportok tevékenységének elemzése során előzetes tudáshoz jussunk a működésükkel kapcsolatban. Az aszimmetrikus

konfliktusok és a terrorizmus területén kialakított fogalmakat az egyiptomi terrorcsoportok és a hadsereg műveleteinek elemzésével fogom vizsgálni. A második nagyobb egységet, amely az egyiptomi terrorellenes műveleteket vizsgálja, két nagyobb részre bontom. Az első fele foglalkozik a Nasszertől Mubárákig tartó folyamatok elemzésével. Itt főleg a terrorcsoportok kialakulásának, azok tevékenységének elemzésével foglalkozom, mivel több olyan jellegzetesség is megfigyelhető, amelyek a modern terrorellenes küzdelmekben is feltűnnek. Ezeknek a jellegzetességeknek a feltárása segíthet abban, hogy megértsük a különböző terrorcsoportok, ellenálló szervezetek gondolkodásmódját, és mindez megkönnyíti a különböző merényletek elemzését is. Egyúttal az arab tavasz előtti korszak terrorellenes fellépésének vizsgálata segítheti annak eldöntését, hogy a biztonsági erők az általuk felhasznált eszközök alapján hatékonyan léptek e fel a terrorcsoportokkal szemben.

A második nagyobb egységben az arab tavasz után kialakult Sínai, valamint Egyiptom belső területein zajló felkelések elemzésére kerül sor. Ekkor az ország teljes területén több kisebb-nagyobb terrorcsoport, felkelő szervezet volt aktív, amelyek tevékenysége a 2013-as hatalomátvétel után intenzívebbé. Ennél a résznél vizsgálom a terrrorszervezetek tevékenységében beállt fejlődést, a különböző merénylettípusok elkövetésének módjait, valamint az állam és a biztonsági erők által alkalmazott választevékenységeket is. Célom, hogy a gyakorlati tevékenységekből levont tapasztalatok alapján az első részben kifejtett fogalmakat elemezzem. Ennek segítségével támasztom alá valamelyik úgynevezett aszimmetrikus hadviselési elvet, továbbá azt is vizsgálom, hogy a gyakorlati tapasztalatok alapján melyik terrorizmus fogalmat tartom elfogadhatónak. Továbbá vizsgálom azt is, hogyan milyen eszközökkel voltak képesek az egyiptomi biztonsági szolgálatok hatékonyan fellépni a terrorcsoportok ellen is.

4. A kutatómunka összegzés

Dolgozatomban az egyiptomi terrorellenes műveleteket vizsgáltam. Arra voltam kíváncsi, vajon az országban működő terrorcsoportok, és azok műveletei mennyire illeszkednek a terrorizmussal és aszimmetrikus hadviseléssel kapcsolatos definíciókhoz. Ezért először az ezekkel fogalmakat tisztáztam, és utána levontam a gyakorlati tapasztalatokat.

A kutatómunka során végzett megállapításaim az alábbiakban foglalhatók össze. Egyrészt az aszimmetrikus hadviselés különböző fogalmai nem voltak képesek megfelelőképpen modellezni az egyiptomi terror és ellenálló csoportok tevékenységét. Ennek egyik legfőbb oka véleményem szerint az, hogy hatékony ellenállási mozgalmak csak gyenge

államokkal szemben képesek hatékonyan működni. Mivel Egyiptomban az állam alapvetően nem bukott meg, ezért a hadsereg képes volt hosszú idő elteltével felszámolni a különböző terrorcsoportokat.

A másik fontos ok az volt, hogy a terrorcsoportok az ország legjelentősebb katonai-gazdasági-katonai szereplőjével, az egyiptomi hadsereggel találták szembe magukat. A hadsereg képes volt jelentős erőforrásokat, technikai és élőerőt fölvonultatni, és gyakorlatilag érzéketlennek mutatkozott a veszteségekkel szemben. A különböző hírforrásokat zárolták és hatékony kommunikációval elhitették a lakossággal, hogy mindent kézben tartanak. Ezért a terrorcsoportok (különösképpen az Iszlám Állam Sínai Vilajete) gyakorlatilag elsorvadt, és a hatékony műveletek, és a nagyfokú alkalmazkodó képessége ellenére sem arathattak győzelmet.

A dolgozatban egy új fogalom bevezetésére tettem kísérletet, amelyet Adaptív Hadviselésnek neveztem el. Ennek lényege, hogy a gyengébb fél képes alkalmazkodni a folyamatosan változó politikai-katonai-gazdasági helyzetéhez, ezáltal folyamatos előnyben lesz a hagyományos elvekkel harcoló ellenséggel szemben. Az Adaptív Hadviselés elméletét az egyiptomi terrorcsoportok, felkelőcsoportok működésének tanulmányozása során igazoltnak találtam. Azonban az általam vizsgált csoportok nem voltak képesek győzelmet elérni az előbb elemzett okoknak köszönhetően.

Vizsgáltam továbbá a terrorizmussal kapcsolatos fogalmakat is, amelyek véleményem szerint nem voltak képesek a jelenkori folyamatok megfelelő leírására, ezért egy új fogalmat vezettem be. A terrorcsoportok ugyanis már főleg a háborús övezetekben aktívak, és eszközeik jelentős része is főleg egy fegyveres konfliktus megvívására irányul. Emellett megfigyelhető a civilekkel szembeni atrocitások elkövetése is, példaként hozható fel az Iszlám Állam Sínai Vilajete által elkövetett támadások a félsziget civil lakosságával szemben. Az általam vizsgált egyiptomi merényletek teljes mértékben igazolták a terrorizmus működésével, leírásával kapcsolatos új elméletemet.

5. Hipotézisek igazolása, új tudományos eredmények

A dolgozatomban négy hipotézist fogalmaztam meg, amelyeket az alábbiak szerint összegzek;

Az első hipotézisem alapján azt feltételeztem, hogy az egyiptomi haderő a terrorcsoportok eliminálása során a felkelésellenes műveletek alkalmazása során meghatározott eszközökkel ellentétes módszereket alkalmaztak, és jelentős részben katonai erővel próbálták meg a konfliktus sikeresen megoldani. Az egyiptomi műveletek vizsgálata kimutatta, hogy Az egyiptomi biztonsági erők általában hagyományos kutató-felszámoló műveleteket hajtottak végre. A hadsereg általában ellenőrző-áteresztő pontokkal próbálta meg a terrorcsoportok mozgását akadályozni.

A hadsereg a támadások esetén helikopterekre vagy bombázásokra támaszkodtak a terroristák támadásainak visszaverésében. Belföldön a különböző szervezeteket gyorsan fel tudták számolni, mivel ezek kis létszámmal rendelkeztek, előfordult, hogy a különböző sejtek összefogtak egymással, illetve a tagjait a biztonsági erők ismerhették. A félszigeten 2016-tól kezdve csökkent a támadások intenzitása, amely kisebb mértékben az Iszlám Állam visszaszorulásának volt köszönhető, jelentős részben pedig a hadsereg részéről tapasztalható túlerő érvényesítésének. A biztonsági erők támaszkodtak a légierő nagyfokú műveleteire, amelyek meglepően sikeresnek bizonyultak a terrorcsoportok visszaszorításában. Így az első hipotézist igazoltam.

A második hipotézis szerint a kormányzat által elrendelt hírzárlatnak is döntő szerepe volt a sikeres műveletek végrehajtása során. Az általam végzett vizsgálatok kimutatták, hogy a biztonsági erők alkalmazták az információs műveletek eszközeit, így hírlapokat szórtak szét, illetve hírzárlatot is elrendeltek a Sínai-félsziget körül. Ehhez kapcsolódott a kiber műveletek alkalmazása, amely során főképpen a terrorcsoportok által használt weboldalak lezárása volt a cél. Valamint az egyiptomi hadsereg a terrorellenes műveletek folyamatos sikerét hangsúlyozta a közvélemény felé, így sikerült a lakosságot is megnyugtatniuk. Az általam folytatott vizsgálatok tehát igazolták a második hipotézisemet is.

A harmadik hipotézis megfogalmazásakor azt feltételeztem, hogy a tömeges letartóztatásoknak is jelentős szerep jutott a terrorcsoportok felszámolásában, valamint, hogy egyiptomi haderő jelentős erőszakalkalmazással ért el nagy sikert. A hipotézis második részét az első pontban már érintettem. Így most csak annak első részét értékelem. A haderő nagyfokú kutató-felszámoló műveleteket indított a terrorcsoportokkal szemben.

Ezek végrehajtása során sok olyan embert tartóztattak le, akiknek nem volt közük a különböző terrrorszervezetekhez. A letartóztatott személyeket ráadásul közös cellákban helyezték el a szélsőségesekkel és kínzásoknak is alávetették. Ez a módszer, bár rövidtávon valóban a szélsőséges ideológiák, és a terroristák tevékenységét erősítette, azonban hosszútávon jelentős emberi erőforrás veszteséget okozott a terrorcsoportoknak. Így valójában a letartóztatások jelentős mértékben járultak hozzá a terrorizmus visszaszorításához, tehát a harmadik hipotézis is igazolható.

A negyedik hipotézis úgy foglалható össze, hogy a törzsek főképpen a terrorcsoportok erőszakos tevékenysége miatt álltak át a hadsereg oldalára, és a törzsek szerepe elengedhetetlen volt a terrorcsoportok tevékenységének felszámolása érdekében. A dolgozatban vizsgáltam a törzsek és a terrorcsoportok viszonyát. A terroristák több jelentős támadást hajtottak végre a törzsekkel szemben, azok tagjait megkínnozták és kivégezték. A törzsek együtt 2015-ben egy kiáltványt adtak ki, amelyben tiltakoztak a terrorcsoportok bánásmódjával szemben, és a kormányzat oldalára álltak. Ettől kezdve részt vettek a hadsereg terrorellenes műveleteiben és információikkal elősegítették ennek sikerét. Így a negyedik hipotézist is igazolhatónak tartom.

Az ötödik hipotézis megfogalmazásakor úgy véltem, hogy az egyiptomi terrorellenes harcokra nem alkalmazhatóak az aszimmetrikus hadviselés különböző definíciói által lefektetett elvek. Az egyiptomi terrorcsoportok tevékenysége jelentős kérdéseket vetett fel a terrorizmus definíciója szempontjából. Ez annak volt köszönhető, hogy a merényletek jelentős része főképpen az állami erőszakapparátus tagjait éri.

A terrorcsoportok tevékenységének megválaszolásához korunk aszimmetrikus műveleteit vizsgáltam meg. A különböző elméletek bemutatták azt, hogy az egyes csoportok milyen eszközökkel, és elvek mentén harcolnak, fejlődésükről azonban nem sokat árultak el. Ennek legfőbb oka, hogy ezeknek a csoportoknak folyamatosan adaptálódniuk kell a politikai-gazdasági-katonai helyzethez, amennyiben győzni akarnak. Ez az adaptáció hatja előre a csoportok fejlődését, és teszi/tette lehetetlenné, hogy ezek tevékenységét megfelelőképpen elemezzük. Az Adaptív Hadviselés elmélete viszont mind elméleti, mind gyakorlati szempontból képes hatékonyan támogatni a modern konfliktusokkal kapcsolatos további vizsgálódásokat.

A terrorizmus fogalmainak elemzése rávilágított arra, hogy ezt a fenyegetést még mindig belbiztonsági problémaként értékeli a különböző szakértők. A fogalmakban voltak olyan megállapítások, amelyekkel egyetértettem. Ezekhez a megállapításokhoz sorolható a civilek elleni támadások, vagy az azzal történő fenyegetés lehetősége, illetve a szervezett bűnözői körökkel fenntartott kapcsolatok kihangsúlyozása is.

Azonban a megalkotott fogalmak nem veszik figyelembe a terrorizmust érintő jelentős változásokat. A különböző csoportok a globális terrorellenes műveleteknek köszönhetően a perifériába, és belső konfliktusokkal terhelt harmadik világ-beli országokban alakítottak ki új bázisokat. Ezek a csoportok adaptálódtak a fennálló viszonyokhoz, és inkább tekinthetők olyan gerilla erőknél, amelyek a terrorizmus eszközeit használják fel a számukra kedvező katonai végállapot elérése érdekében. Azonban abban vélhetünk különbséget felfedezni a terrorcsoportok és az úgynevezett adaptív műveleteket folytató gerillaerők között, hogy az előbbieknél a civil áldozatok száma meghaladhatja azt a szintet, amelyet a katonai célok indokoltá tesznek.

Egy hatalomátvételben, vagy katonai győzelemben érdekelt gerilla csoport az áldozatok minimalizálására törekszik, hiszen fontos a számára a győzelem kivívásához a lakosság szimpátiájának megnyerése. Ezzel szemben a terrorcsoportok számára ez a szempont kevésbé érvényesül, mivel az általa elérni kívánt ideologizált végállapotot nagyszámú civil veszteség okozásával is elérheti. Ez a különbségtétel pedig fontos lehet, ha a jövőben szükséges a terrorcsoportok elválasztása a gerillacsapatoktól. Az eddigi vizsgálataim alapján úgy vélem, hogy az ötödik hipotézist is sikerült igazolnom.

Új tudományos eredmények

A hipotézisek alapján az alábbi kutatási eredményeket fogalmaztam meg;

1, Új hadviselési módszerre vonatkozó fogalmat, az Adaptív Hadviselést megalkottam. Lényege, hogy az adaptív erők folyamatosan alkalmazkodnak a körülményekhez, ezáltal sikereket érnek el a hagyományos erőkkel szemben. Az elmélet érvényességét az egyiptomi terrorellenes műveletek elemzésével igazoltam.

2, Feltártam az egyiptomi terrorcsoportok tevékenységének elemzésével, hogy a terrorcsoportok jelentős részben fegyveres konfliktusokban vesznek részt más nem állami szereplők és az egyiptomi, valamint az izraeli biztonsági erők ellen, tevékenységük nagyfokú civil áldozattal is jár.

3, Bizonyítottam, hogy az egyiptomi erők nagyfokú erőszak alkalmazásával képesek voltak felszámolni a terrorcsoportokat. Ennek sikere függött a terrorcsoportok által alkalmazott jelentősebb erőszaktól, amely eltántorította a törzseket/ civil lakosságot ezektől a szervezetektől. Az egyiptomi haderő ugyanakkor rendelkezett olyan erőforrásokkal, amelyet a terrorellenes műveletek szolgálatába állíthatott, ezt a terrorcsoportok nem tudták ellensúlyozni.

4, Elemeztem azoknak az eszközöknek a fejlődését, amit a három elnök (Nasszer, Szadat, Mubarak), majd az arab tavasztól Sziszi elnök alkalmazott. Feltártam azt a fejlődési ciklust, amely kimutatható a terrorcsoportok létrejöttében és azok felszámolásában. A biztonsági erők kezdetben főként erőszakot alkalmaztak, majd ezeket az évek során finomabb eszközökkel (pénzügyi, információs) váltották fel, majd ezt követte a terrorcsoportok tevékenységének felszámolása, ahogy azt láttuk Mubáraknál és Sziszinél.

6. A doktori értekezés eredményeinek hasznosíthatósága

- A fegyveres erők részéről, felkelések működésének jobb megértésére, műveleteik felszámolására, terrorellenes műveletek során, a terrorcsoportok tevékenységének elemzéséhez, felszámolásához
- Rendőri erők részéről főleg terrorellenes műveletek során, a terrorcsoportok szervezetének, a különböző merényletek típusainak meghatározása során
- Politikai szinten a rendkívüli állapot bevezetése során alkalmazott intézkedésekkel kapcsolatban, a hadsereg és a biztonsági erők tevékenységének összehangolása során, valamint a felkelések után meghozott gazdasági intézkedések vonatkozásában
- Kutatóintézetek számára jelenthet alapot válságok, fegyveres konfliktusok elemzésénél, modern konfliktusok jellegének meghatározásánál
- Felsőoktatásban, doktori képzésben oktatási és kutatási céllal.

A szerző témával kapcsolatban megjelent publikációi

1. Majorosi Ádám, 'Terrorellenes Műveletek a Sínai-félszigeten', Hadtudományi Szemle, 2019/4., 81.-99.
2. Majorosi Ádám, 'Olaszországi Muszlim Szervezetek', Hadtudományi Szemle, 2019/3., 61.-75.
3. Majorosi Ádám, 'Aszimmetrikus Hadviselés Egyiptomban', Szakmai Szemle, 2020/3., 45-68.
4. Majorosi Ádám, 'Az egyiptomi és török hadsereg politikai hatalmának összehasonlító elemzése', Hadtudomány és a 21. Század konferenciakötet, 2020/3., 192-208.
5. Majorosi Ádám, 'Az Iszlám Állam Gazdaságpolitikája', Szakmai Szemle, 2021/1., 35-46..
6. Majorosi Ádám, 'Terrorellenes fellépés Nasszertől Mubárákig', Hadtudomány és a 21. Század konferenciakötet, 2022., 163.-177.
7. Majorosi Ádám, 'Overview of the Antiterrorist Operations of the Arab Republic of Egypt between 2011 to 2022', National Security Review, 2022/2., 165-189.
8. Majorosi Ádám, 'Asymmetric Warfare in Egypt', Lélektan és Hadviselés, 2022/1., 43-67.
9. Majorosi Ádám, 'Öngyilkos Merényletek Egyiptomban a 2004 és 2020 közötti időszakban- Az öngyilkos merényletek elkövetési módjainak vizsgálata szervezettség alapján, s vallás szerepének figyelembevételével', Külügyi Műhely, 2021/2., 109-137.
10. Majorosi Ádám, 'Az egyiptomi terrorellenes műveletek áttekintése a 2010 és 2020 közötti időszakban, Válságtól válságig, Válogatott tanulmányok az észak-afrikai és közel-keleti régió országairól az „arab tavasz” és a Covid-19 pandémia közötti időszakban', Külügyi Műhely Alapítvány, Budapest, 2022., 67-91.

A szerző szakmai-tudományos önéletrajza

A szerző nemzetközi biztonság és védelempolitika alapszakot, valamint nemzetközi közszolgálati kapcsolatokat tanult a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. Az egyetem elvégzése után a Magyar Honvédségnél helyezkedett el az akkori Civil-Katonai Együttműködési és Lélektani Műveleti Központban. Az alakulatnál főleg elemzések készítésével, valamint előadások tartásával foglalkozott. Ezzel párhuzamosan tagja lett a Mohács 500 Csatatérkutató Egyesületnek, és csatatérkutatással, tanulmányok készítésével, és előadások tartásával foglalkozik.

A Mohács 500 Egyesületen kívül hadtörténeti tanulmányokat készített el, amelyek számos tudományos folyóiratban megjelentek. A doktori tanulmányai alatt több konferencián vett részt, ahol előadásokat tartott. 2022-től a Honvédelmi Minisztérium Védelempolitikai Főosztályán dolgozik főelőadóként. Elemzések készítésével, háttéranyagok összeállításával és irodai munkák elvégzésével foglalkozik. Angol nyelvből felső-, olasz nyelvből középfokú nyelvvizsgával rendelkezik, jelenleg arabul tanul.